

VÄLIKYSYMYKSIÄ 1/2005 vp

Eriarvoisuuden ja köyhyyden poistaminen

Eduskunnalle

Hallituksen harjoittama talouspolitiikka lisää kansalaisten välistä eriarvoisuutta sekä tuottaa lisää köyhiä ja syrjäytyneitä. Tämä ei ole kenenkään kannalta toivottavaa. Kansalaisten välistä eriarvoisuutta lisäävään kehitykseen on mahdollista puuttua verotuksen, työllisyyspolitiikan sekä sosiaaliturvan keinoin, jos tahtoa vain löytyy.

Hallituksen tähän mennessä toteuttamat toimet, kuten varallisuusveron poistaminen ja muun verotuksen ylimääräinen keventäminen, rapauttavat suomalaisen hyvinvointivaltion perustaa, koska ne lisäävät kansalaisten välistä eriarvoisuutta. Erilaisten tukien varassa elävien ihmisten elämäntilanteen parantamiseksi hallitus ei tähän mennessä ole tehnyt vielä mitään. Esimerkiksi yhä edelleen on niin, että hyvinkin pienistä työttömyyspäivärahoista ja eläkkeistä maksetaan veroa. Yhä edelleen on myös niin, että monet ensisijaisten etuuksien varassa elävät joutuvat turvautumaan toimeentulotukeen.

Maamme sosiaaliturvajärjestelmän perustana ovat kaikille kuuluvat sosiaali- ja terveystaloudelliset ja kattava toimeentulon turvajärjestelmä. Kunnalliset palvelut ovat kuntien talousvaikeuksien takia vakavasti uhattuina, ja vasta nyt hallitus näyttää uskaltavan tunnustaa, ettei kunnissa ole näköpiirissä käännettä parempaan. Palvelujen saannin vaikeutuminen koskettaa eniten juuri vähävaraisimpia ja jopa tavallisia palkansaajia, joilla ei ole suurituloisten tapaan mahdollisuutta itse kustantaa palveluja kokonaisuudessaan.

Suomessa on tällä hetkellä EU:ssa käytetyn määritelmän mukaan köyhiä runsaat puoli mil-

joonaa. Lisäksi aivan tämän rajan tuntumassa on runsas joukko pienituloisia, pätikätyöläisiä ja eläkeläisiä. Joukossa on edelleen myös viime laman ylivelkaisia, joita ulosoton vanhentuminen ei vielä ole vapauttanut veloista, eikä kaikilla ole ollut mahdollisuutta selviytyä velvoitteistaan velkajärjestelylain avulla. Myös monien opiskelijoiden asema on tukala.

Pitkään jatkuva tai toistuva työttömyys, terveyden heikkeneminen, mielenterveysongelmat, koulutuksen riittämättömyys, asunnottomuus tai muut sosiaaliset syyt ovat keskeiset köyhyyden taustalla vaikuttavat tekijät. Pätikätyöläisten lisääntyminen on tuonut työmarkkinoille uuden, työsakäyvien köyhien ryhmän. Pitkittyessään kokonaan tai osittain erilaisten tukien varassa eläminen johtaa pysyvään niukkuuteen, jossa ihmisarvoisen elämän edellytysten, kuten kodin ja sosiaalisten suhteiden, ylläpitäminen vaikeutuu. Köyhyys johtaa helposti syrjäytymiseen, joka pahimmillaan periytyy sukupolvelta toiselle.

Sosiaaliturvan kannustavuutta tulee lisätä niin, että kansalainen voi ja hänen kannattaa tarttua avautuviin tilaisuuksiin, ja samalla yhteiskunnan tulee myös lisätä näitä mahdollisuuksia.

Eduskunta edellytti vuoden 2004 talousarvion hyväksymisen yhteydessä, että hallitus arvioi ohjelmansa ja tekeillä olevien selvitysten perusteella tarpeen kaikkein vähävaraisimpien kansalaisten elämäntilanteen helpottamiseen ja tekee tarvittavat toimenpide-ehdotukset. Hallituksen toimet työttömien peruspäivärahan, työmarkkinatuen tai opintotuen tason parantamiseksi ovat olleet näennäisiä. Tavallisen eläkeläisen asemaa

hallitus parantaa maaliskuussa voimaan tulevala vain muutaman euron korotuksella. Onkin pelättävissä, että hallitus tyytyy täysin riittämättömiin ja näennäisiin toimiin, ellei eduskunta omalta osaltaan aseta hallitukselle selkeitä vaatimuksia eriarvoisuuden ja köyhyyden torjumisesta.

Edellä olevan perusteella ja Suomen perustuslain 43 §:ään viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

Aikooko hallitus välittömästi vähentää eriarvoisuutta ja parantaa työttömien, opiskelijoiden, lapsiperheiden, pientä eläkettä saavien ja muiden sosiaaliturvan väliinputoajien perusturvaa sekä lisätä sosiaaliturvan kannustavuutta köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä ehkäistä pitkäaikais- ja toistuvais-työttömyyttä?

Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 2005

Martti Korhonen /vas
Mikko Immonen /vas
Matti Kangas /vas
Minna Sirnö /vas
Matti Kauppila /vas
Suvi-Anne Siimes /vas
Iivo Polvi /vas
Erkki Virtanen /vas
Markus Mustajärvi /vas
Kari Uotila /vas
Outi Ojala /vas
Anne Huotari /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Jaakko Laakso /vas

Annika Lapintie /vas
Veijo Puhjo /vas
Erkki Pulliainen /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Osmo Soininvaara /vihr
Rosa Meriläinen /vihr
Tuija Brax /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Ulla Anttila /vihr
Päivi Räsänen /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Sari Essayah /kd
Timo Soini /ps
Raimo Vistbacka /ps